

Извршена је анализа рукописа превода уџбеника **Историја за пети разред основне школе на мађарском језику (Történelem 5., tankönyv az általános iskolák ötödik osztálya számára)**, ауторки Емине Живковић и Љиљане Недовић, издавача „Клет“ (Klett) д.о.о., Београд.

Констатује се да је горе наведени уџбеник **Историја за пети разред, уџбеник за пети разред основне школе**, превод уџбеника истих ауторки одштампаног на српском језику и ћириличком писму, издавача „Клет“ (Klett) д.о.о., Београд, којег је Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, Београд одобрило за издавање и употребу Решењем број 650-02-00121/2018-07 од 27. 04. 2018. године.

Уџбеник је обима 151 странице, а садржински је подељен на седам поглавља: *Увод у историју (Bevezetés a történelemben); Праисторија (Őskor); Стари исток (Az ókori Kelet); Стара Грчка (Az ókori Görögország) и Стари Рим (Ókori Róma)*. На самом крају уџбеника се налази завршни део *Речник појмова (Történelmi fogalomtár)*.

Анализиран је стандард 4 – Језик уџбеника је одговарајући и функционалан.

Показатељ 1 – наставно средство поштује језичку и правописну норму језика на којем је написан - задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4.

Издавачу се скреће пажња на следеће уочене грешке и недостатке:

- наслови у садржају (*Őskor, Az első emberi közösségek, Legfontosabb felfedezések, A hellenisztikus korszak és kultúra*) нису усаглашени са насловима из уџбеника,
- на крају уџбеника није приложен додатни садржај (провидне мапе) на мађарском језику,
- на страни бр. 6, наслов „A leckék fejezetének címe” исправно је написати „A lecke fejezetének címe”,
- на страни бр. 16, у првом пасусу реч „CD-én” исправно је написати „CD-n”,
- на страни бр. 18, испод наслова „Kutatási útmutató” на крају реченице, после знака питања непотребно је писати три тачке,
- на страни бр. 20, на другој фотографији текст календара превести на мађарски језик,
- на страни бр. 22 у црвеном линијом урамљеном тексту треће реченице „Ez a korszak az ókori Kelet, Görögország, valamint az ókori Róma történelmét öleli fel.” исправно написати „Ez a korszak az ókori Kelet, az ókori Görögország, valamint az ókori Róma történelmét öleli fel.”,
- на страни бр. 25, у опису 7. задатка, изостављен је зарез после питања „Ki?”.
- на страни бр. 27, испод наслова „Kutatási útmutató” на крају питања потребно је написати знак питања,

- на страни бр. 27, у уводном цитату болдовати речи *јелен* и *лов* (*szarvas* и *vadászat*),
- на страни бр. 28, у првој реченици првог пасуса црвеним обележити већ болдовану реч *хорде* (*hordának*),
- на страни бр. 28, уместо болдоване речи *mezőgazdaság*, написати реч *földművelés*,
- на страни бр. 29, у првој реченици недостају размаци између речи,
- на страни бр. 31, болдовати речи *вапра* и *точак* (*tűz* и *kerék*),
- на страни бр. 35, укрштеница није тачна. Код броја 8. додати испред још једно поље да би се у целости могла написати реч „Cölöpház“,
- на страни бр. 37. у другој реченици првог пасуса иза речи „tisztviselői“ брише се реч „je“,
- на страни бр. 38, болдовати речи *Месопотамија* и *Сумеру* (*Mezopotámia* и *sumer*),
- на страни бр. 40, у првом пасусу болдовати реч *Персијанци* (*perzsák*),
  - на страни бр. 46. испод друге слике уместо речи „adott“ требало би писати „ábrázolt“,
  - на страни бр. 47. уместо друге реченице другог пасуса „Az ókori zsidók történelmüket, hitüket az Ószövetségben, a Biblia ezen részében örökítették meg.“ требало би писати „Az ókori zsidók történelmüket, hitüket a Biblia Ószövetség című részében örökítették meg.“,
  - на страни бр. 47. у трећој реченици другог пасуса уместо речи „magukévá tették“ потребно је написати „elfogadták“,
  - на страни бр. 48. испод друге слике из питања исостављена је реч „hozzá“ после речи „járult“,
- на страни бр. 49, у првом пасусу болдовати речи *Градитељска делатност* (*építési tevékenység*),
- на страни бр. 52. у опису петог задатка реч „Széth nek“ исправно је написати „Széth-nek“,
- на страни бр. 58. испод наслова „Érdekesség“ уместо речи „az“ требало би написати реч „egy“,
- на страни бр. 59, великим фонтом исписати поднаслов *ХОМЕРСКО ДОБА* (A HOMÉROSZI KOR),
- на страни бр. 69, у првом пасусу болдовати реч *Персијанци* (*perzsák*),
- на страни бр. 69, у другом пасусу болдовати реч *Дарија I* (*I. Dareiosz*),
- на страни бр. 75. код објашњење речи „flotta“ реч „összesége“ исправно је написати „összessége“,

- на страни бр. 75. уместо образложење „epidémia-fertőző betegség járványa, gyors terjedése” требало би написати „epidémia- gyorsan terjedő, fertőző betegség járványa.”,
- на страни бр. 77. у првој реченици другог пасуса после речи „Spárta félelme“ изостављени су речи „váltott ki“,
- на страни бр. 81. у другој реченици првог пасуса непотребно је писати слово „a” испред речи „felsőbb“,
- на страни бр. 82, нема потребе да се болдовањем истичу речи *Олимпијске игре (olimpiai játékokat)*,
- на страни бр. 83, у другом пасусу болдовати и синоним на мађарском језику, реч *építészet*,
- на страни бр. 84. у првој реченици другог пасуса испод наслова „Szobrászat“ реч „alkotottak“ исправно је написати „alkottak“,
- на страни бр. 85. у последњој реченици непотребно је писати слово „a“ испред речи „szájhagyomány“,
- на страни бр. 87. у првој реченици испод наслова „Érdekesség“ испред речи „esküt“ уместо слово „a“ потребно је писати „az“,
- на страни бр. 89. у првој реченици испод наслова „A MAKEDÓN ÁLLAM“, уместо речи „fejlődéséhez“ требало би писати реч „fejlődésére“,
- на 107. страни, у другој реченици испод наслова „Érdekesség“ и у наслову слике реч „Viminatium” исправно је написати „Viminacium“,
- на страни бр. 111, уместо последње реченице „Rómában számos „nem szabad“ polgár élt – a rabszolgák.” требало би писати „Rómában számos „nem szabad“ polgár - **rabszolga** élt.” ,
- на страни бр. 113. на крају наслова „Hogyan lett köztársaságból császárság“ потребно је писати знак питања,
- на страни бр. 113, у другом пасусу болдовати речи *одређено време (meghatározot időre)*,
- на страни бр. 121, изостављен је превод последње две реченице,
- на страни бр. 135, на првој приказаној историјској карти код ушћа напис реке *Дунав* написати на мађарском језику (*Duna*),
- на страни бр. 135, на првој приказаној историјској карти написати исправно назив реке *Марице (Marica)*,
- на страни бр. 144, код објашњење речи „éra“, реч „idő számításának” исправно је написати заједно „időszámításának“,
- на страни бр. 145, код објашњење речи „görög-perzsa háborúk”, уместо израза „...i. e. 449-től i. e. 449-ig...” требало би писати „...499-től i. e. 449-ig...”.

Показатељ 2 - Дужина и конструкција речи одговарају узрасту ученика – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4. Реченична конструкција је правилна и јасна, усаглашена са узрастом ученика, што доприноси да градиво буде разумљиво.

Показатељ 3 – Текст је језички и стилски уједначен – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4. Употребљен је научни стил, а у складу са градивом и стручна терминологија. Стил је прецизан, без фигуративности или неразумљивих елемената.

Показатељ 4 - Страни изрази се користе само када је то неопходно - задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4. Страни изрази су употребљени искључиво због специфичности градива. За њих су дата одговарајућа објашњења, формулисана једноставним речником.

Показатељ 5 – Језик којим је уџбеник написан доприноси лакшем разумевању градива – задовољен је у потпуности и оцењен је оценом 4. Кохерентност језика је на одговарајућем нивоу. Идеје су правилно повезане, што доприноси лакшем разумевању градива. Језик уџбеника је јасан, прецизан и доприноси олакшавању процеса учења.

На основу претходно изложеног, закључује се да је испуњен Стандард 4 - Језик уџбеника је одговарајући и функционалан.